

Naturskyddsföreningen i Kristianstad och Bromölla

Årsberättelse för år 2015

De vilda blommornas dag i Mosslanda 2015

Naturskyddsföreningen i Kristianstads styrelse redogör härmed för föreningens 94:e verksamhetsår:

Styrelsen har bestått av följande personer:

Valda för 2015

Ordförande Christer Neideman **Kassör** Agnetha Björklund

Övriga styrelseledamöter

Valda för år 2015

Barbro Ahlner
Karin Bergendal
Mikael Ulvholt
Kenth Ljungberg

Valda för år 2015-2016

Anders Sigfridsson
Claes G Bengtsson
Kristian Gärdsborn
Maja Michaelsdotter

Revisorer

Glenn Nilsson
Bertil Troberg

Revisorssuppleanter

Sven Birkedal
Lennart Arvidsson

Valberedning

John Nordkvist, Lars Jonsson och Jan Linder

Funktioner inom styrelsen

Vice ordförande	Mikael Ulvholt
Sekreterare	Anders Sigfridsson
Postmottagare	Christer Neideman
Medlemsregister	Agnetha Björklund
Utbildningsledare	Karin Bergendal

MEDLEMSSTATISTIK

Enligt Riksföreningens uppgifter hade föreningen 1 480 medlemmar under 2015. Av dessa var 861 fullbetalande, 617 familjemedlemmar och 2 ständiga medlemmar.

Agnetha Björklund

EKONOMI

Det gångna året har renderat föreningen ett underskott på 9 058,00 kronor. Eftersom två stora utgiftsposter uteblev, utgör detta i runda tal hälften av det budgeterade underskottet. I denna summa ingår även de medel, som avsatts till Naturvårdsfonden, då dessa ej går direkt in i den löpande verksamheten. Medlemsåterbäringen uppgick till 20 720,00 kronor, vilket utgör 7,6 % av Riksföreningens medlemsintäkter från kretsen. Fördelat på det totala antalet medlemmar blir ersättningen per medlem 14,00 kronor

Agnetha Björklund

STUDIECIRKLAR i samarbete med Studieförbundet

Floravårdsgruppen har träffats regelbundet i studiecirkelform tisdagskvällar i jämna veckor under vintern och varje vecka under sommaren. Sedan drygt 30 år finns Floravårdsgruppen som en sektion inom föreningen. Skaran av aktiva har tunnats ut något men fortfarande pågår en omfattande verksamhet. Vår och höst har vi inomhus där vi bedriver verksamhet i form av studiecirkel. Under våren jobbade vi med lokaler för hotade växter och under hösten hade vi som tema: "Vilda växter till mat och medicin". Floravårdsgruppen planerar också föreningens floravandringar som genomförs med ledare från gruppen. Därutöver har Floravårdsgruppen egna vandringar och inventeringar riktade mot hotade arter och oftast i samarbete med Lunds Botaniska Förening och Projekt Skånes Flora. *Kenth Ljungberg*

Inom **Handla Miljövänligtgruppen** hade vi en studiecirkel med fem träffar kring Naturskyddsföreningens bok Jorden vi äter. Vi läste om småskalig och storskalig odling i olika delar av världen och sedan besökte vi en ekologisk grisfarm i Lillehem samt Marcellos farm respektive Mejeriet i Nöbbelöv. *Karin Bergendal*

FÖREDRAG, EXKURSIONER m.m.

Örndag i Tosteberga söndagen 25 januari

Som vanligt arrangerades örndagen tillsammans med NÖ Skånes Fågelklubb och Tosteberga byalag stod för korvgrillning mm. Detta var den 12:e örndagen och vädret var denna gång mycket mildt och nästan vindstilla. Sammanlagt hade örndagen cirka 250 besökare. Det var gott om örnar: minst 15 havsörnar sågs samtidigt vid matplatsen och totalt sågs cirka 20 havsörnar varav 4 gamla, vitstjärtade örnar. Dessutom sågs tillfälligt en ung kungsörn.

Lars Jarnemo, som tillsammans med sin familj utfodrar örnarna, berättade om hur havsörnstammen ökat och nu kommit tillbaka som häckfågel i alla svenska landskap. Christer Neideman och Nils Waldemarsson kompletterade med mera fakta om havsörnen som tidigare var utrotningshotad och idag finns med ca 30 revir i Skåne och ca 600 par i landet. Ett mycket lyckat exempel på naturvård!
Christer Neideman

Örnbus sönndagen 1 februari

Örnbusen arrangerades i samarbete med naturum Vattenriket och Fågelklubben och lockade ca 30 deltagare. Vädret var de första timmarna grått med ett lätt duggregn. Eftersom örnmaten tinat snabbt i det milda vädret hade den tydligen redan blivit uppäten och vi såg till att börja med bara en gammal havsörn vid matningsplatsen utanför Tosteberga hamn. Men plötsligt satt det i stället en ung havsörn på samma sten. Vi hittade sedan också flera örnar på en av öarna längre ut i skärgården. Efter att vi njutit av byalagets grillade korv blev vädret lite bättre och vi kunde räkna in lite fler havsörnar på långt håll -åtminstone åtta samtidigt och troligen några till. Bussen skjutsade oss sedan till Landön där vi såg ganska mycket sjöfågel och några örnar på långt håll. På hemvägen klarnade det upp och när vi passerade Viby hade vi turen att se en jagande ung kungsörn nära vägen. Och när vi återvände till Härlövs ängar visade en ung fjällvråk upp sig alldeles intill bussen. Några av oss fick till och med njuta av en kungsfiskare precis utanför naturum.

Christer Neideman

Mer natur i din trädgård onsdagen 11 februari

Lennart Pranter som är verksam på St. Hans Backar i Lund berättade och visade bilder på olika sätt att få in lite mer mångfald i trädgården. Genom att sätta upp holkar och bon av olika slag kan man hjälpa t.ex. insekter, fåglar, fladdermöss och igelkottar. Lennart hade med sig och visade upp bl.a. fladdermusholk, olika fågelholkar, humlebo och en mulmholk. Det var 16 personer som lyssnade och efter föredraget gavs tillfälle att tillverka egna insektshotell genom att borra i stubbar och rulla och blanda ihop olika material som Lennart hade med sig. Flertalet av åhörarna borrade, byggde insektshotell och tog med sig hem.

Mikael Ulvholt

Årsmöte och föredrag om Hörjelgården torsdagen 12 mars

Vid årsmötet konstaterades att antalet medlemmar ökat till 1553. Fyra nya styrelseledamöter valdes in: Claes G Bengtsson, Kristian Gärdsborn, Kenth Ljungberg och Maja Michaelsdotter.

Hjalmar Dahm från Naturskyddsföreningen i Skåne berättade sedan om länsförbundets egen gård: Hörjelgården. Hörjel ligger mellan Äsperöd och Tryde ca 5 km NV om Tomelilla. Föreningen fick gården som en donation år 1976 och markerna var då brukade helt utan konstgödsel och bekämpningsmedel. Man försöker bevara och återskapa ett sjuttonhundratalslandskap med mycket buskar och träd och en rik biologisk mångfald. Speciellt för Hörjel är stubbskottsbruket som återupptagits på en del av marken.

Gården används också som lägerskola, där skolbarn och studenter får lära sig om naturvård och hur jordbruket fungerade förr i tiden. Tyvärr är ekonomin numera ett bekymmer sedan

Riksantikvarieämbetet och Region Skåne dragit in sitt stöd till gården. Alla är välkomna att besöka gården och gärna gå med i stödföreningen "Hörjelgårdens vänner".

Christer Neideman

Trankvällar vid Pulken

Våren var ganska tidig liksom tranorna och tranmatningen startade redan den 19 mars efter att ca 1500 tranor setts föregående kväll. Som mest sågs 8600 tranor den 28 mars och så sent som 6 april (annandag påsk) fanns fortfarande 7300 kvar.

Tranbuss söndagen 29 mars

Dagen började med regn, men vädret bättrade sig i god tid till starten. Vi var 45 personer i bussen under ledning av Evert Valfridsson från Fågelklubben och Christer Neideman. Första stoppet blev storkarna i Viby, där två storkar stod i var sitt bo. Häckningen är på gång och det bevisades av att en tredje stork landade i ena boet varpå en parning snabbt följde.

Vi fortsatte till Pulken, där det föregående kväll räknats in rekordmånga tranor: 8600. Det var svårt att avgöra hur många tranor som fanns på plats men Evert uppskattade antalet till 6000-7000. De var dessutom ganska orädda och lätta att studera från fågeltornet. Efter att vi ätit Härnesheds byagilles varmkorv bjöds tranorna också på korn som spreds ut från Ulf Börjessons traktor. Det var ett se- och hörvärt skådespel när de täta tranflockarna trumpetande flyttade sig fram och tillbaka för att lämna utrymme för traktorn. När vi mätta på tranor anträdde bussen var det lagom till att nästa regnskur började. Vi hade alltså tur med både tranorna och vädret!

Christer Neideman

Röjardag i Gyetorp lördagen 11 april

Vädret var soligt och varmt när vi röjde buskar och grillade korv. Vi var sju personer, varav Mikael Ulvholt helhjärtat ägnade sig åt att bygga en ny stätta på Bromöllasidan, eftersom den gamla rasade under vår belastning i fjor.

Christer Neideman

Klädbytardag på Barbacka lördagen 18 april

Klädbytardagen var mycket lyckad, och vi fick fin respons från besökarna! Ingegerd hade koll på antal besökare som vi fick ihop till ca 100 st. Antal klädbyten blev 375 st! 46 st deltog i quiztävlingen som Karin höll i samt delade ut godis som Coop sponsrat. 5 st fyllde i kort om att bli medlemmar i Naturskyddsföreningen (varav 3 från en annan kommun). Röda korset samlade in resten av kläderna som blev över, och det känns bra att allt tas tillvara och kommer till ett bra ändamål. Vi var lagom många som var med och hjälpte till, och allt flöt på bra. En helsida med bilder kom in i Kristianstadsbladet. *Maja Michaelsdotter*

Titta på lamm i Ekestad lördagen 25 april

Vi var ett glatt gäng på 10 barn och 8 vuxna som samlades på en gård i Ekestad för att titta på de nya lammerna. Fårägaren Elisabeth Ekstam berättade om rasen gutefår och hur det går till vid lamning och skötsel av fåren. Sedan infångades ett lamm som man fick klappa på! Efter detta fikade vi framför öppen eld i ett vikingahus där jag berättade lite om betesmarker och vilka djur och växter som trivs där. Det var mycket stoj och lek och barnen uppskattade både de söta små lammerna och det spännande besöket i vikingahuset.

Anna Stenberg

Vårblommor och vårfåglar på Lingenäset söndagen 26 april

Ett tjugotal intresserade mötte upp vid Norra Lingenäset. Vi lyssnade först till de nykomna sångarna: lövsångare, grönsångare och svarthätta, som alla anlant under veckan. Vi beundrade blomprakten med mattor av vitsippa och gulsippa, och Barbro Ahlner förklarade skillnaden mellan skogsviol och lundviol. Vi hittade ovanligt mycket vätteros - en rosa parasitisk växt som snyltar på hasselbuskarnas rötter. När vi kom till ”fågeltornet” satt det en majestätisk havsörn i träden på Tärnön och vi kunde samtidigt se både bläsänder, stjärtänder och skedänder.

Vi gjorde en kort avstickare till Södra Lingenäset där vi hittade storrams och såg större hackspetten leta föda, medan taltrasten sjöng.

Efter fika vid grillplatsen avslutade vi med att beundra hålnunneörtens vackra blommor och själva bli beundrade av alla traktens nyutsläppta ungnöt.

Christer Neideman

Floravandring på Tosteberga ängars naturreservat den 27 maj

En kväll med sol och utan regnstänk, men vinden från väster var kall. 28 personer hade mött upp. Vi vandrade först mot söder och tittade på gullvivor och S:t Pers nycklar i full blom och pratade om tidigare brukande där nästan tre fjärdedelar av naturreservatet varit åker. Vi hittade sammetsdagdkåpa och luktade på gräset vårbrodd. På ett fuktigare parti sågs slankstarr och massförekomst av den lilla ormbunken ormtunga. Vi kunde jämföra jungfrulin och rosettjungfrulin som båda förekom i blå färgform men också i lila och ljusrosa. Bitvis vandrade vi mellan block och täta buskage, mest hagtorn, slån och rosor, men också olvon, berberis och skogskornell. Lite längre söderut upptäckte vi först tre exemplar av ormbunken låsbräken och strax efter något hundratal! Som om detta inte var nog vandrade vi därefter bland flera hundra exemplar av den lilla orkidén göknycklar.

Nu blev det fikapaus i en vindskyddad glänta där solen värmde oss. Vi såg både blommande backsippor och de vars utvecklade fröställningar glänste i kvällssolen. Efter fikat vände vi norrut, gick i rask takt till ett våtmarksområde nära stranden där vi såg majviva, småvänderot, gräset älvväxing som är ovanligt utanför Öland och Gotland, knoppade ängsnycklar och några täta bestånd av plattstarr. Vi skyndade vidare för att leta efter den ovanliga fältnockan, hittade blommande solvända och blodnäva samt mycket brudbröd på gång. När vi väl fått ögonen på den första

fältnocken framträdde strax ett antal till och snart hade vi räknat in hundratalet. Nöjda kunde vi avsluta vandringen och dra oss mot samlingsplatsen.

Kenth Ljungberg

Cykeltur runt Råbelövssjön söndagen 31 maj

Vi blev endast tre som cyklade den natursköna slingan runt Råbelövssjön. Vi startade vid Balsby badplats där vi såg att den ovanliga strandmolken hunnit bli halvmeterhög –när den blommar är den 2,5-3 m. Vi cyklade i god medvind cykelvägen norrut (dvs på den före detta banvallen) förbi Balsviks gamla kalkbrott. Vi stannade ibland för att titta på växter vid vägkanten och stannade också för att se på utsikten från Österslövs respektive Ekestads badplatser.

Vi rundade sjön vid Ekestad och fortsatte på grusvägen västerut. Nu var det dags för fika, som intogs i vacker vikingamiljö. Nu hade vi motvind och snart kom även några korta regnskurar. Vi fick trösta oss med att vi endast mötte en enda bil och att vi cyklade i en vacker lövskogsmiljö längs stranden nedanför Balsberget. Efter regnet kom solen igen och vi torkade snabbt i den hårda motvinden. När vi rundat Råbelövs gods och passerat gravhögen ”Lundahögarna” kunde vi rulla tillbaka till Balsby i god medvind.

Christer Neideman

Naturnatt med lövgrodesång fredagen 5 juni

Fredagen den 5 juni var det naturnatt och det utlovades lövgrodesång. Vi styrde ner mot Svabesholm i närheten av Stenshuvud. Vid parkering intill naturreservatet samlades ca 15 personer och vi började med att lyssna på Per Nyström som drog några förhållningsregler. Per är limnolog och expert på bland annat groddjur. Eftersom lövgrodan är skyddad så får inte vem som helts hantera dessa djur, men Per får. Efter en liten föreläsning går vi in i reservatet och ner till dammen där grodorna håller till. Det var fortfarande ljust och vi gick runt för att leta efter de små djuren. Vädret var vackert och morkullan drog över betesmarken. Efter någon timmes letande gav Per och några till upp och satte sig att invänta mörkret. Det visade sig var helt rätt beslut för ganska kort efter att de hade satt sig så kom det en lövgroda kravlande mot dem. Vi fick en chans att fotografera och studera den lilla krabaten innan vi lät den kravla vidare för att inta sin plats i kvällens och nattens kör. Det dröjde dock en god stund tills grodorna drog igång. Det var som att alla grodor väntade på att någon annan skulle börja. När det till slut var en som började så satte alla igång som på en given signal och det var nästan öronbedövande. Vi var ändå ca 15 personer som hade gått och letat i ett par timmar utan att se en endaste groda och det var lite svårt att förstå att det ändå fanns så många. En fantastisk kväll och upplevelse som dröjer sig kvar i minnet.

Mikael Ulvholt

Storkdag i Viby lördagen 13 juni

Ett femtiotal intresserade besökte ”storkcentrat” och fick information om storkarna. Christer Neideman och Evert Valfridsson berättade om storkprojektet, om storkarnas liv och om de två paren som häckade i Viby. Honan på gårdsbutiken är 23 år och är inne på sin tredje hane. Vi kunde se att det fanns en unge i boet på gårdsbutiken och två ungar på potatislagret. Plötsligt uppenbarade sig en femte vuxen stork vars nummer kunde avläsas i tubkikare. Med telefonens hjälp fick Evert fram att det var en besökare från Härnestad, och snart upptäckte vi ytterligare två främmande storkar som flög högt över oss.

De visste kanske att det var storkdag i Viby!

När ringmärkaren Leif Hansson anlänt kördes liften fram mot gårdsbutiken. Men plötsligt gick en hydraulslang sönder och liften blev för tillfället obrukbar. Försöken att täta läckan lyckades inte, men gårdens ägare Fredrik Nordström tog sig i alla fall upp på potatislagrets tak och plockade ner de två ungarna, som kunde ringmärkas till allas glädje. Taket på gårdsbutiken var tyvärr omöjligt att bestiga, så den tredje ungen får vänta tills liften lagats.

Christer Neideman

De vilda blommornas dag på Mosslanda söndagen 14 juni

Ett av alternativen på ”De vilda blommornas dag” söndagen 14 juni var en floravandring vid Mosslanda. Det var ca 25 personer som samlades vid parkeringen för att ledas av Anders Johansson ut på betesmarken. Vi började med att titta på floran när man kommer in på betesmarken. I början är det en flora av mer triviala arter. När vi gick vidare upp på det mer torra partiet förändrades floran vilket syntes på bland annat gräsen. Vi gick vidare in på den blötare delen där betessläppet är senare. Detta för att gynna den känsliga floran med bland annat granspira, kattfot och göknycklar. Ute i blomsterprakten stannade vi till och fikade. Att sitta och fika på denna plats omgiven av all växter känns lite lyxigt. Efter fikan gick vi så sakta tillbaka mot parkeringen. När vi kom tillbaka till bilarna kunde man summera att vi sett närmare 100 olika växter. En givande dag med en mycket kunnig ledare.

Mikael Ulvholt

Vilda blommornas dag på Bromöllasidan av Gyetorp söndagen 14 juni

Efter en regnig morgon klarnade det upp och ett mindre grupp intresserade började sin vandring över den nya stättan. Längs med stenmuren såg vi snart åtskilliga kalkbräken. Vi fortsatte följa muren och betraktade olika träd och buskar. Nere på de öppna kärren fanns flera olika orkidéer,

honungsblomster i ental övriga i tiotal t.ex flugblomster, brudsporre, ängsnattviol, ängsnycklar och överblommade Sankte Pers nycklar. Övriga sevärdheter var granspira, tätört, majviva och rosettjungfrulin, ängsstarr och älväxing.

Även Bromöllasidan av detta fina kärr är en pärla.

Barbro Ahlner

De vilda blommornas dag på golfbanan i Åhus söndagen den 14 juni

Vädret var ganska bra, ca 19 grader, soligt och blåsig. Exkursionen leddes av Kjell-Arne Olsson och Karin Hernborg. Ca 50 personer deltog. Vid första stoppet visades vi bl.a. pukvete, puktörne, femfingerört, luddtåtel och svartkämpar. Så småningom kom vi till en sänka. Den hade uppstått genom att man tagit sand där för att bygga upp utslagsplatser och greener. Sänkan hade man sedan tänkt täcka med matjord och så gräs på, men på Kjell-Arnes förslag lät man den i stället vara för spontan kolonisering av växter. Förhoppningen var att där så småningom skulle utvecklas sandstäpp, men hittills hade det inte blivit det. Det glesa växttäcket dominerades av rödsvingel, men vi såg också en del borsttåtel, gul fetknopp och faktiskt någon grusviva. En liten bit längre bort kom vi dock till ytterligare en fd sandtäkt som kommit att kallas "Kjell-Arnes håla". Här finns ca 250 kvm med riktig sandstäpp, där kaniner grävt djupa hål. Dessa kunde, fick vi veta av Karin, vara viktiga för vissa sällsynta bin, som kunde gräva bon i kaninhålens kanter. Här såg vi, förutom fler sandnejlikor, en annan typisk växt för sandstäpp, nämligen gräset tofsäxing.

Vi såg också några exemplar av vädtklint, som dock inte blommade ännu, men det gav Karin anledning att berätta om dess betydelse för det mycket sällsynta stortapetserarbetet.

Efter exkursionen hade vi en tipsrunda med frågor om natur, golf och Åhus.

Slutligen bjöds deltagarna på grillad korv, kaffe eller te, och resultatet för tipsrundan kungjordes. Ingen hade alla rätt (tolv) men ett par deltagare lyckades få elva rätt.

Anders Sigfridsson

Lunchvandringar

Karin Bergendal ledde under vår och höst fem 40-minuters lunchvandringar i sakta mak inne i Kristianstad. Vi tittade på träd och buskar, deras skott, blommor och frukter. Mest pensionärer deltog men även yrkesarbetande. Vi promenerade vid gamla lasarettet, på Östra kyrkogården, vid Östermalmskyrkan och runt Hönedalsvägen till Almvägen.

Karin Bergendal

Floravandring på Åhus trädesmarker torsdagen den 25 juni

Vandringen startade som vanligt vid Blå station kl. 18.00. 25 personer (och tre hundar) deltog. Vädret var molnigt, kyligt och lite blåsig. Vi började med att gå ut på trädan längs Flötövägen. Där var gott om pukvete och blåeld. Vi såg också oxtunga, knylhavre, rödven, rödsvingel och sandvita. Kjell-Arne Olsson visade oss också den rätt svårobserverade duvvickern. På en yta där det verkade vara jord upplagd härom året såg vi hamnsenap, kornvallmo och rågvallmo. Faktiskt såg vi också några stånds på den här trädan.

När vi var framme vid cykelvägen nära Lyktan, gick vi över Flötövägen och fortsatte längs Kavrövägens östra sida. Här såg vi jordklöver, som vi kunde jämföra med tidigare hittad humlelusern. Vid en lyktstolpe växte lite luddlosta och en dillsenap.

Slutligen kom vi fram till den äldsta trädan, den väster om Sännaskolan. Den hade plöjts första gången år 2003 och andra gången år 2013. Här växte också mycket blåeld och en del sandvita och bergssyra. Här var ganska mycket knylhavre. På den östligaste delen hade grov sand lagts ut, och här växte inte mycket.

Vandringen avslutades vid Åhus Horna BK:s loppmarknadsplats, där vi intog fika sittande bekvämt på loppmarknadens stolar som vi lånade.

Anders Sigfridsson

Floravandring vid Friseboda med Kenth Ljungberg onsdagen den 8 juli

Vandringen startade kl. 18.00 från den stora parkeringsplatsen vid Strandridargården. Vädret var svalt och blåsigt med en och annan regnskur. Ca 30 personer deltog. Norr om parkeringsplatsen hade en stor yta befriats från all bergtall och sandblottor hade skapats. På ytor där sanden blottats fick vi se nya borsttåteluvor som var mycket grönare än äldre. Kruståteln hade också blivit mer iögonfallande på röjda ytor. Sedan gick vi på vägen västerut från parkeringen. I närheten av den blev vi visade björkpyrola och klotpyrola, som är typiska för tallskogarna på denna kuststräcka. Växtligheten blev allt frodigare, eftersom sandlagret över den näringsrikare jorden undertill blev tunnare. Så vek vi av österut söder om Kanalen (Segesholmsåns mynningsdel). Här berättade Kenth mycket om landskapets historia med dikningar, kamp mot översandning m.m. . I Kanalen såg vi långa, smala blad som böjdes av strömmen. Det var igelknopp, som nog knappast växte där då man för flera decennier sedan sköljde tvätt i vattnet här.

Så småningom kom vi ner till stranden som vi följde norrut. Här tittade vi närmare på strandgräsen. Det dominerande strandgräset här var en hybrid mellan bergrör och sandrör, östersjörör. Vi såg också lite strandråg och strandkvickrot, men inget rent sandrör. Här såg vi också en martornsplanta, lite strandvial och marviol.

Fikapausen hölls på trädäcket med bord och soffor där spången går ner till stranden, och strax efteråt avslutades vandringen på parkeringsplatsen, där den startades.

Anders Sigfridsson

Floravandring vid Edenryd torsdagen 23 juli

Ett 25-tal intresserade samlades vid Edenryds badplats och det var en lugn och solig kväll. Kjell-Arne Olsson ledde vandringen söderut längs Edenryds kustled. Vi studerade strandens växter t ex havssäv, havssälting, strandaster och strandkrypa. Speciellt roligt var att se den ovanliga arten bunge som blommade rikligt. Det fanns också gott om den minimala växten dvärgarun med små, rosa blommor. Vi korsade många rejäla stengårdsgårdar och studerade floran på de oftast välbetade ängarna med t ex smultronklöver och höskallra. Efter en stämningsfull fika vid stranden vandrade vi genom ett för dagen ganska torrt kärr där vi hittade kärrsälting och ängsnycklar. Vi återvände samma väg och rundade försiktigt den stora koflocken, som under tjurens överinseende lugnt betraktade oss.

Christer Neideman

Floravandring vid Mjönäs onsdagen 5 augusti

Cirka 25 personer samlades vid Mjönäs badplats denna soliga sommarkväll. Kjell-Arne Olsson ledde den ovanligt korta vandringen runt badplatsen och båtplatserna vid den lilla udden i sjön Immeln. Strandbuskagen bestod huvudsakligen av starkt doftande pors och en del brakved. Nära vattnet växte röda fackelblomster och gul videört. Ute i det grunda vattnet fanns ganska gott om knappsäv och flaskstarr. På lite djupare vatten växte hårslinga och längre bort stack ett tiotal notblomster upp ur vattnet.

Kjell-Arne visade också många olika gräs t ex knägräs, blåtåtel och grenrör. Som sammanfattning konstaterade han att många av de vattenlevande arterna minskat eller försvunnit jämfört med 1990-talet. Orsaken till detta är antagligen den starka brunfärgningen (brunifiering) av vattnet som blivit ett stort problem i våra sjöar och vattendrag.

Christer Neideman

Insekternas dag vid Sännarna söndagen 16 augusti

Det var soligt men blåsigt när 16 personer samlades för att leta humlor, bin och fjärilar under ledning av Kristian Gärdsborn. Kristian visade oss både vanliga arter som puktörneblåvinge, mindre guldvinge, sandgräsfjäril och stenhumlor, som trivdes på de blomrika markerna. Men framförallt fick vi chansen att lära känna många ovanliga och svårbestämda arter t ex fjärilarna hedblåvinge, rödfläckig blåvinge, vitfläckig guldvinge, och storfläckig pärlemorfjäril. Bland bina fick vi se många ovanliga solitära (ensamlevande) arter t ex ett praktbyxbi som grävde sig ett bo och hedsidenbi som samlade pollen på hedblomstren. Vi såg också bivargar på jakt efter bin och två färgglada getingspindlar som lurade på flugor, gräshoppor och småfjärilar.

Christer Neideman

Bokbord på bokfestivalen lördagen 5 september

Den 5 september hade vi (Kenth och Barbro) bokbord på Lilla torg i samarbete med Studieförbundet. Det var den dagen det mest ösregnade så antalet försäljare var färre än vanligt. Vi var placerade mellan Vuxenskolan och ABF. Båda hade gedigna tält vi hade parasoll och vaxduk. Vi sålde trots detta ett antal böcker och tjänade in 615:- till föreningen. Ett stort tack till de medlemmar som skänkt oss böcker. Det finns många kvar till nästa år. En bra aktivitet men ett tält vore inte fel.

Barbro Ahlner

Geologisk stadsvandring söndagen 6 september

Den 6 september på eftermiddagen anslöt sig ett 25-tal personer till Heliga Trefaldighetskyrkan i Kristianstad. Claes Bergman från Högskolan Kristianstad guidade oss och öppnade våra geologiska ögon. Vi började med kyrkan och betraktade predikstol, golv, pelarna, dopfont m.m. Olika material i det mesta och vi fick reda på fördelar och nackdelar. Här fanns marmor och alabaster(en form av gips) men mycket var i stället sedimentär kalksten. Den ”nya” dopfonten är gjord av diabas (svart granit är ett missvisande namn) som är mycket svårbearbetat. Alltså är inte bara konstnären utan också hantverkarna namngivna. Från kyrkan fortsatte vi till Sparbankshuset och den speciella kalkstenen som är bildad i någon grund vik och tydligt skiktad. Hur lämpligt stenen är till ett hus är frågan. Efter några stopp till t.ex på Lilla torg vid Sandelins där vi såg på ortoceratiter slutade vi i gallerian och betraktade alla ammoniterna i golvet.

Tack för en trevlig vandring i det stundtals regniga vädret.

Barbro Ahlner

Framtidsveckan 12-20 september

Framtidsveckan tjuvstartade med **Vattenrikets 10-årsjubileum som biosfärområde lördagen 12/9**. De flesta aktiviteterna ägde rum utomhus i ”redet” och missgynnades till en början av ett lätt duggregn. Publiken färgades strax ljusblå av de utdelade plastregnkapporna. Per-Erik Tell frågade ut några av Vattenrikets nyckelpersoner i sin biosfärsoffa. Pernilla Andersson sjöng vackert och sade att hon var stolt över naturum. När vädret bättrade sig var det lång kö till de välsmakande ”strandängsburgarna”.

Man kunde sedan bland annat öva qigong och lyssna på Händels ”vattenmusik”. Allra sist visade Patrik Olofsson bilder från Vattenriket i en helt fullsatt hörsal.

Söndagen 13 september invigdes Framtidsveckan officiellt i samband med Vångabygdens skördefest vid Vångabacken.

Måndagen 14 september hölls en temakväll om Landsbygdsutveckling för ett hållbart samhälle i Folkets hus, Arkelstorp.

Tisdagen den 15 ansvarade Naturskyddsföreningen och Studieförbundet för de flesta programpunkterna på Regionmuseet.

Först hölls tre korta lunchföreläsningar av tjänstemän från kommunen. Katrine Svensson inledde genom att berätta om kommunens arbete med de nya miljömålen. Antalet mål har minskats och ordnats i fem målområden t ex Mångfald i miljön och God vattenstatus. Förhoppningsvis tas beslut om miljömålen under hösten.

Därefter berättade Daniela Krizanec, Åsa Hammarstedt och Charlotte Svensson om kommunens arbete med Hållbar stadsplanering. Som exempel tog de planerna på det nya området "Vilans strandäng" väster om Långebro, där man siktar på "internationell toppklass i hållbar stadsutveckling".

Lunchföreläsningarna avslutades av Monica Axelsson som berättade om arbetet med den nya havsplanen och om följderna för Kristianstad och kusten vid ett framtida högre vattenstånd. Man räknar med att havet kan stiga cirka 1 m till år 2100, vilket kan medföra översvämningar och erosion längs kusten.

Sedan var det dags för Per Bergström och Magnus Apelqvist från Jönköping att framföra sin miljökabaré "Globen" en föreställning om människans inverkan på planeten. De började genom att som sportkommentatorer skildra "matchen" mellan människan och naturen från Linne's tid till i dag. Människan vann genom att inte bry sig om domarens signaler och genom att dopa sig med olja och miljöförstöring. Efter "fruktstund" med sång berättade man om vår konsumtion och den nyligen gångna "Overshoot day" och om skillnaden mellan energi och exergi (energikvalitet). Några sångrefränger som fastnade: "Vi har passerat det bästa i jakten på det mesta" och "Jag kan inte leva utan dig, men du kan leva utan mig" (om människan och naturen).

Sedan var det filmtime med visning av "Inte bara honung" av Markus Imhof. Filmen skildrar först småskalig biodling i Österrike och extremt storskalig biodling i USA där bikuporna transporteras runt hela kontinenten. De sjukdomar och parasiter som hotar honungsbina skildrades också liksom hur det kan gå när människan utrotat de pollinerande insekterna som i delar av Kina, där fruktträden då måste pollineras av människorna.

På kvällen gavs först en andra föreställning av "Globen" och sedan visade Kristian Gärdsbörn bilder av det rika insektslivet på de sandiga markerna runt Åhus. Kristian har lagt ner mycket tid på att ta fantastiska närbilder på olika fjärilar och solitära (ensamlevande) bin t ex sovarebin, gökbin och tapetserarebin.

Lördagen den 19/9 anordnades en politikerutfrågning vid Orangeriet i Tivoliparken i samband med Bondens egen marknad-skördefesten. Inbjudna var politikerna i kommunstyrelsens arbetsutskott och moderator var Marie Sandgren, Radio Kristianstad. De som satt i panelen var Helen Fritzon och Katarina Honoré (S), Sven Nilsson (C), Radovan Javurec (Fp) och Peter Johansson (M).

Marie frågade på ett skickligt sätt om kommunens hållbarhetsarbete och politikerna svarade oftast positivt även om de lade lite olika tyngdpunkt på olika saker efter sin partifärg. På slutet hettade till något när det kom publikfrågor om byggandet i hundrastgården intill Tivoli och om Lingenässkolans placering.

Christer Neideman

Svamputflykt söndagen 20 september

Tony Svensson från Puggehatten, Skånes Mykologiska Förening, ledde utflykten, som denna gång gick till den vackra bokskogsravinen Åbjär mellan Östra Sönnarslöv och Huaröd. Regnet upphörde när vi anlände, men den ganska torra hösten gjorde att vi tyckte att det var ganska dåligt med svamp. När vi återvände till bilarna visade det sig att vi trots allt samlat ihop väldigt många sorters svamp.

Tony gick sedan genom skörden, bestämde svamparna och berättade hur man känner igen dem och om de var ätliga. Karl-Johan, kantarell, rödgul taggsvamp och mandelkremla var några av de godaste. Men vi fick också lära oss känna igen de giftiga flugsvamparna och se många andra svampar. Det mest spektakulära var att vi lyckades hitta sotsopp eller som den också kallas, fläcksopp *Leccinum variicolor*. Vi klarade oss så gott som torra från regnet och det var säkert en och annan som åkte hem med lite nyförvärvad kunskap. Tonys artlista omfattade faktiskt hela 57 arter!

Christer Neideman och Mikael Ulvholt

Skog och skogsbruk på Ryssberget söndagen 4 oktober

Vi var 20 personer som mött upp vid samlingsplatsen, Maxi i Bromölla. En bra deltagaresiffra som förmodligen grundas på bra lokal marknadsföring. Vi möttes av dagens "färdledare", Nisse Gabrielsson, som under hela sitt yrkesverksamma liv haft ansvar för skötseln av Trolle-Ljungbys skogar. Vi stuvade in oss i så få bilar som möjligt för att minska vår miljöpåverkan och hålla karavanen samlad på Ryssbergets skogsvägar. Efter ett kort stopp vid en högvuxen och grov bok med ett uppskattat vedinnehåll på 14-15 fm³ åkte vi till nästa stopp, det så kallade "grevareservatet". Detta är ett skogsbestånd på drygt 7 ha som lämnats utan åtgärd i cirka 80 år. Utgångsläget var en skött ungskog och syftet att visa "hur illa det gick" om skogen inte sköttes. Resultatet blev högstammiga träd som alla sökte sig mot ljuset, men där trängsel och svaga kronor lett till självgallring. Nu finns det hålträd och "ljusbrunnar" med lågor, mossor och örter samt en begynnande bokföryngring. I närheten tittade vi på en torpinäga, där skogsvårdsstyrelsen en gång krävt dikning och granplantering, med statsbidrag, men där naturen "stretat emot", granen dött ut och björken invaderat. Därefter visade Nisse hur han jobbar med att föryngra bok och sköta ung bokskog. Nisses försiktiga ljushuggningar (utglesning) vid slutavverkningar och föryngring utan markberedning är nu en allmänt erkänd metod och han har fått stor uppmärksamhet för sin bokskogsskötsel. Avslutningsvis tittade vi på ytterligare ett område med "frivillig avsättning" där äldre träd och lågor sparades till förmån för biologisk mångfald.

Kenth Ljungberg

Mossexkursion söndagen 18 oktober

Carl-Axel (Calle) Andersson, dagens mossexpert tog emot gruppen på sex personer vid samlingspunkten i Vinslöv. Calle berättade att dagens mål, Nävlingeåsen, bytts ut mot ett område mellan Gumlösa och Hanaskog, bland annat för att inte kollidera med jaktintressena. Calle inventerar mossor i ett inventeringsprojekt som leds av Lunds Botaniska Förening och har en av sina inventeringsrutor i trakten, en ruta på en km² där han hittills noterat 124 mossarter. Dagen är mulen, vindstilla och de senaste dagarnas regn och höga luftfuktighet har gjort att mossorna "piggnat till" och både blivit lättare att artbestämma, men också vackrare att se på.

Calle lovar oss att hålla sig på en grundläggande nivå, visa oss relativt storvuxna och vanliga mossor och max 25 arter. På ett pedagogiskt sätt visar han oss husmossa, väggmossa med flera, repeterar efterhand och nöter in karaktärer. Men som den inventerare han är kan han inte låta bli att visa upp ovanliga och intressanta arter som vi springer på och när rundan i skogen avslutas innehåller artlistan 37 arter varav en, kornknutmossa, anges som nära hotad på den nya Rödlistan över landets hotade arter. Vi avslutar och tackar Calle för en härlig och väldigt lärorik dag i mossornas värld.

Kenth Ljungberg

*Stocktapetserarebi Foto:
Kristian Gärdsborn*

Sandmarksliv i Änglanejden torsdagen 12 november

Vi var 12 personer som kom och lyssnade på Kristian Gärdsborn, när han visade bilder och berättade om sandmarkernas många sällsynta insekter i biblioteket i Degeberga.

Föredrag om Everglades onsdagen 25 november

Christer Neideman berättade om Floridas natur under rubriken "Everglades -ett amerikanskt vattenrike" för ett tjugotal åhörare. Everglades är egentligen ett stort avrinningsområde där vattnet rinner på bred front från den stora sjön Okeechobee söderut mot nationalparken "Everglades" vid kusten. Området har beskrivits som "en flod av gräs", men har skadats av att idag rinner bara 30%

av vattnet denna väg. Det mesta vattnet används numera i jordbruket eller av de moderna miljonstäderna längs kusten.

Vegetationen och fågellivet har skadats av detta. Men även om 95% av hägerkolonierna försvunnit finns ett rikt fågelliv åtminstone i de bästa (dvs vattenrikaste) delarna av nationalparken. Förutom många olika slags hägrar, finns ibisar, ibisstork, rosa skedstork, ormhalsfåglar och mycket annat. Alligatorerna är vanliga i dammarna och kanalerna, medan krokodilerna är sällsynta i saltvattnet längs kusten.

För att få en helhetsbild av området bör man också besöka andra reservat i området t ex Ding Darling reservatet på Sanibel på västkusten, och skogsreservat som Corkscrew swamp samt inte minst Okeechobeesjön. Även mindre reservat i det tätbebyggda storstadsområdet t ex Wakodahatchee wetlands är mycket sevärda eftersom många arter vant sig vid att vistas och till och med häcka mycket nära människan!

Christer Neideman

Utsikt från Linnérundan i något vackrare väder, 13 december 2015

Annandagsjulvandring på Linne´rundan lördagen 26 december

Annandagsvädret var grått och fuktigt men 49 vandrare infann sig ändå. Christer Neideman inledde med att den traditionsenliga annandagsvandringen nu genomfördes för 43 gången, men att Fågelklubbens Evert Valfridsson vandrat Linne´rundan minst 176 gånger. Vi gick mot Härlövsborg och tittade på några vinterståndare av typiska växter för området t ex renfana och sträv kardvädd. Vid Härlövsborg höll man på att bygga en vall mot översvämningar. Vid Lillöborg fikade vi i duggregnet och tittade sedan på bolmörtens vinterståndare. Bolmörtsfröna gror inte varje år, men nu fanns det flera stora exemplar av denna ytterst giftiga växt, som sägs ha använts av häxorna för att komma till Blåkulla. På Iternäset rastade en stor flock av vitkindade gäss och många kanadagäss. Dessutom fanns några bläsänder förutom de vanligare gräsänderna. Sammanlagt såg vi 31 fågelarter men bara 4 blommande växter.

Christer Neideman

NATURVÅRD

Gytorpsprojektet

Vårt samarbetsprojekt med kommunen fortsatte under året och vi hade en röjardag under våren och en floravandring under de vilda blommornas dag..

Ansvarsarter

Vi deltar i ett lokalt naturvårdsprojekt (LONA) tillsammans med Kristianstads kommun och andra föreningar, som går ut på att inventera och skydda några av de arter som är speciella för kommunen t ex gullstånds, jättemöja, sandnörel och ryl.

Kristianstads Vattenrike

Föreningen har varit representerad i samrådsgruppen för naturvård i Biosfärområdet Kristianstads Vattenrike genom Christer Neideman och Agnetha Björklund.

Grundvattenråd för Kristianstadsslätten

Föreningen har varit representerad i rådet genom Barbro Ahlner.

Vattenråd för Skräbeån, Ivösjökommittén och Immelngruppen

Föreningen har varit representerad i vattenrådet genom Barbo Ahlner och i kommittén genom Christer Neideman. Föreningen är representerad i Immelngruppen genom Ulrika Tollgren.

Österlens Vattenråd

Kenth Ljungberg har representerat föreningen i vattenrådet och ingår även i dess styrelse som sekreterare.

Helgeåns vattenråd

Agnetha Björklund representerar vår förening och Christer Neideman har varit med i vattenrådets styrelse.

Länsstyrelsens gåsgrupp för förvaltning av gäss och tranor på Kristianstadsslätten

Skördeskador har förebyggts genom att Göran Frisk varit "skrämselkonsulent". Man har också haft "gåsåkrar" för att locka gåsflokkarna från värdefulla grödor. För att minska tranornas skada på jordbruket under vårflyttningen ordnades även detta år en väl fungerande "tranåker" vid Pulken. Föreningen har varit representerad i gruppen genom Christer Neideman.

Storkprojektet

I Viby häckade två friflygande par som fick ut tre flygga ungar. Dessa ungar ringmärktes och visades upp för intresserade den 13 juni. I Härnestad häckade tre friflygande par, som fick ut sju flygga ungar. I Hovby fick ett par en unge efter att tre nya par släppts ut.

Utfodring av övervintrande örnar

En örnatel har funnits vid Tosteberga under vintern. Utfodringen med strupar och lungor från Scan

har skett två gånger i veckan från december till början av mars. Lars Jarnemo med familj skötte som vanligt örnmatningen.

INTERNET

Hemsidan och Facebook

Hemsidan har uppdaterats av Barbro Ahlner och Christer Neideman.

Styrelsen har fått en genomgång av hur Facebook fungerar och har aktiverat föreningens Facebookgrupp.

Sländan

Databasen har uppdaterats och innehåller nu foton av mer än 1200 arter.

HANDLA MILJÖVÄNLIGT

Vi har i studiecirkelform planerat och sedan genomfört tre stora aktiviteter: Klädbytardagen, butiksinventering och Kanelbullens dag, samt deltagit med reklambord under Vånga skördefest; första dagen av Framtidsveckan.

Till Miljövänliga veckan (vk 40) undersökte vi sjutton butiker på deras utbud av ekologiskt bröd, Naturskyddsföreningens tema 2015. På landsbygden hade Coop Konsum Degeberga flest sorter, inne i Kristianstad Coop City Boulevard och i Bromölla ICA Maxi. För övrigt se kretsens hemsida.

Veckan avslutades med Kanelbullens Dag söndagen 4 oktober. Kommunen bidrog generöst med hyran på Lilla Torg, kaffet och delvis till kanelbullarna som vi själva bakat – nästan allt var ekologiskt och fairtrade. Några eftermiddagstimmar bjöd vi förbipasserande på fika och ekologisk information.

Karin Bergendal

SAMRÅD; REMISSER MM

Styrelsen har haft en remissgrupp bestående av Christer Neideman, Barbro Ahlner, Agnetha Björklund, Kenth Ljungberg och Anders Sigfridsson. Föreningen har bland annat avstyrkt och tillsammans med bl a Näsby Villaförening överklagat kommunens placering av ”Lingenässkolan” på en del av Näsbyfält, som ej skall bebyggas enligt översiktsplanen.

STYRELSEMÖTEN

Styrelsen har sammanträtt den 23 februari, 30 mars, 13 maj, 9 juni, 13 augusti, 21 september, 20 oktober och 18 november.

REPRESENTATION

På länsförbundets, Naturskyddsföreningen i Skåne, bägge kretsråd deltog Karin Bergendal för vår krets. Hon är ledamot i länsförbundets styrelse och håller i Skånes Handla miljövänligt-nätverk.

För styrelsen

Kristianstad den 1 mars 2016

Christer Neideman

Anders Sigfridsson

Ordförande

Sekreterare